

Maailmankansalaiseksi kasvamisen polku - Opeopas

Alkusanat

Jyväskylän normaalikoulu on UNESCO ASPNet -koulu. Olemme sitoutuneet edistämään kulttuurienvälistä vuorovaikutusta, rauhaa, kestäväää tulevaisuutta ja laadukasta koulutusta. Maailmankansalaiseksi kasvaminen on osa jokapäiväistä työtämme!

Maailmankansalaiseksi kasvamisen polku -työskentelyn ei ole tarkoitus olla päälleliimattua, ylimääräistä työtä. Ajatuksena on tuoda näkyväksi luokissa tehtävää maailmankansalaiseksi kasvamiseen liittyvää, opetussuunnitelmaan kirjattua työtä.

Normaalikoulun UNESCO-KV -ryhmä on laatinut Maailmankansalaiseksi kasvamisen polun ensimmäisestä kuudenteen luokkaan asti. Polku pohjautuu OPH:n julkaisemaan Kasvatus Maailmankansalaisuuteen -oppaaseen ja koulun opetussuunnitelmaan. Kuudennen luokan päättyessä oppilaat ovat suorittaneet Maailmankansalaisen kypsyyskokeen.

1. Unesco-koulun määritelmä

Unesco-koulujen toiminnassa korostuu erityisesti ihmisoikeus-, maailmanperintö- ja ympäristökasvatus. Lisäksi toiminnassa painottuvat myös globaalikasvatus ja työ Agenda 2030:n tavoitteiden edistämiseksi. Toimimalla verkostossa koulut toteuttavat ja soveltavat käytäntöön YK:n ja Unescon ohjelmia ja linjauksia

2. Maailmankansalaisuuden määritelmä

Maailmankansalaisuudella tarkoitetaan tunnetta kuulumisesta laajempaan yhteisöön ja yhteiseen ihmiskuntaan. Se korostaa poliittista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista keskinäistä riippuvuutta ja paikallisen, kansallisen ja maailmanlaajuisen tason välisiä sidoksia.

3. Maailmankansalaiseksi kasvamisen tavoitteena on:

- Kehittää ymmärrystä hallintorakenteista, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä maailmanlaajuisista ongelmista ja yhteyksistä eri tason systeemien ja prosessien välillä.
- Tunnistaa ja arvostaa erilaisuutta ja useita identiteettejä sekä kehittää taitoja elää yhä monimuotoisemmassa maailmassa.
- Kehittää ja soveltaa kansalaislukutaitoon liittyviä kriittisiä taitoja taitoja.
- Tunnistaa ja tutkia uskomuksia ja arvoja ja sitä, miten ne vaikuttavat päätöksentekoon sekä käsityksiin oikeudenmukaisuudesta ja kansalaistoiminnasta.
- Kehittää omaa huolehtivaista ja empaattista asennetta muita ihmisiä ja ympäristöä kohtaan.

- Kehittää oikeudenmukaisuuden arvoja ja analysoida kriittisesti eriarvoisuutta.
- Osallistua maailmanlaajuisiin ongelmiin liittyvään keskusteluun ja toimintaan vastuullisina ja reagoivina maailmankansalaisina.

4. Maailmankansalaiseksi kasvamisen polun luokittaiset sisällöt

1.	<p>Oma identiteetti, minä ja muut</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lähiyhteisö ● Yhteiset sopimukset ● Tunnetaidot <p>Oma luontosuhde</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Luonnossa liikkumisen taidot ● Tunnesuhde luontoon ● Havainnointitaidot
2.	<p>Oma kulttuuri ja kulttuurinen monimuotoisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Suomalainen kulttuuriperintö ● Lähiympäristön kulttuurit ● Monimuotoisuuden arvostaminen <p>Elämän perusedellytykset</p>
3.	<p>Ihmisarvo ja lapsenoikeudet</p> <ul style="list-style-type: none"> ● YK:n Lapsen oikeuksien julistus ● Tasa-arvo ● Oikeudet ja velvollisuudet <p>Elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Omien valintojen merkitys ● Toisista ihmisistä ja lähiympäristöstä huolehtiminen ja niiden arvostaminen
4.	<p>Demokratiakasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Läheiset yhteisöt ja ympäristöt, oikeudet ja velvollisuudet ● Vaikuttaminen <p>Maailmanperintö</p>
5.	<p>Hyvinvoiva ihminen ja terve elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ihmissuhdetaidot ● Arjen terveystottumukset <p>Ympäristövastuullinen toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Aineiden ja materiaalien kestävä käyttö

	<ul style="list-style-type: none"> • Omat vaikuttamismahdollisuudet
6.	<p>Maailmankansalaisen kypsyyskoe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan itseä kiinnostavaan kansainvälisyyteen liittyvään teemaan • Päiväkirja, tutkimus, toimintaosuus, itsearviointi • https://www.ykliitto.fi/kasvattajille/yk-osaksi-opetusta/maailmankansalaisen-kypsyyskoe

5. Toimintaohje

Opettaja itse päättää suoritusajankohdan oman vuosiluokan teemoille. Teemat voi pilkkoa useammalle käsittelykerralle. Teemoja voi käsitellä useissa oppiaineissa. Luokanopettajan vaihtuessa opettaja huolehtii passien siirtämisestä uudelle luokanopettajalle. Kuudennen luokan lopussa oppilaat suorittavat maailmankansalaisen kypsyyskokeen ja saavat sen suoritettuaan diplomin.

- Passit
Passeilla on säilytyslaatikko, jossa luokan opettaja pitää ne itsellään 6. luokan loppuun saakka. Kun luokkatason aihe on käsitelty, tehdään siitä merkintä passeihin (pvm + leima).
- Leimat
Jokaisessa solussa on yhteinen leimasin. Jokaisella luokkatasolla on erilainen leima. Solut saavat säilytyslaatikon, leiman ja mustetyynyn syyslukukauden 2022 aikana.

6. Linkkejä ja vinkkejä

<https://teemapaivat.maailma2030.fi/>